

VIJF TIPS VOOR EEN MEDIAWIJZE KLAS!

TIP 3: STEL GESPREKKEN CENTRAAL

Kinderen komen dagelijks in aanraking met media. Het stimuleren van mediawijsheid is nodig om daar bewust mee om te kunnen gaan. Maar naast het ontwikkelen van kennis en vaardigheden, is het belangrijk om kinderen meer controle te leren nemen op de invloed die media heeft op hun gevoelens, gedachtes en gedrag. Zo leer je kinderen om vanuit hun eigen kracht bewuste keuzes te maken in hun mediagedrag. Onze Digitalig adviseur Bas geeft in een vijftal artikelen tips voor een mediawijze klas. In dit derde artikel gaan we in op het **belang van het gesprek**.

Kennis, vaardigheden én houding

Scholen die aan de slag gaan met mediawijsheid kunnen kiezen uit een breed scala aan lesmaterialen die te vinden zijn via het internet. Van losse lesactiviteiten tot complete lessenseries en doorlopende leerlijnen via een methodische aanpak. In veel van deze lesmaterialen leren leerlingen bijvoorbeeld over mediawijsheid (kennis) en krijgen ze tips en trucs om veilig met het internet om te gaan (vaardigheden). Maar nemen leerlingen zich ook iets voor? In hoeverre wordt er aandacht besteed aan een kritische en bewuste houding? In hoeverre staat het gesprek centraal?

Vaak merken we dat leerlingen veel sociaalwenselijke antwoorden geven, zonder bewust na te denken over het eigen gedrag. Leerkrachten geven aan dat zij veel mediawijze kennis en vaardigheden aanbieden, maar dat het handelen van de leerlingen in de praktijk weinig verandert. De impulsgedrevenheid van media maakt het ook extra lastig voor leerlingen om kritisch en bewust gedrag te tonen. Om die redenen is het belangrijk om vooral het gesprek centraal te stellen, in plaats van invulopdrachten te laten maken.

De REGIE-uitgangspunten van Digitalig: Gesprekken centraal

Uit de literatuur blijkt dat het bieden van ruimte voor interactie een effectieve manier is om het kritisch denken van kinderen te stimuleren (Abrami et al., 2015; Murphy et al., 2016; Ten Dam & Volman, 2004). Het loont daarom om tijdens je lessen ruimte te maken voor groepsgesprekken en uitwisseling tussen leerlingen onderling en tussen de leerkracht en leerlingen. Door bijvoorbeeld twee zelfgemaakte mediaboodschappen (een reclame, radiobericht of post op sociale media) over eenzelfde onderwerp te vergelijken, kunnen leerlingen de verschillen benoemen, bekijken wat voor reacties er worden gegeven en nagaan of het doel van de mediaboodschap wordt bereikt. Daarnaast is het effectiever de leerling zelf over passend en gewenst online gedrag te laten denken (Van der Sande & de Jong, 2022). Als leerkracht kun je hieraan bijdragen door een open houding in te nemen, open en uitnodigende vragen te stellen en onderlinge uitwisseling te faciliteren. Door het bewust laten vallen van stiltes en het stellen van open vragen, zet de leerkracht leerlingen aan tot denken en verrijkt hij hun redeneringen (Gijssels & Van de Sande, 2021).

ONZE WETENSCHAPPELIJK ONDERBOUWDE REGIE-UITGANGSPUNTEN

Praktische tips voor de dag van morgen:

- Stel het gesprek centraal door met leerlingen te praten over eigen ervaringen in de digitale wereld. Dit kan je doen aan de hand van een zelfbedachte stelling of naar aanleiding van een video. Onderstaande websites bevatten veel educatieve video's met allerlei mediawijze onderwerpen:
  - <https://www.mediawijsheid.nl/filmpjes/>
  - <https://www.hoezomediawijs.nl/filmpjes/>
  - <https://schooltv.nl/zoekresultaten/?q=mediawijsheid>
  - <https://www.youtube.com/watch?v=y8gyLTIhvNU&t=212s>
 (ga in gesprek over de vraag: kun je vrienden worden met een chatbot?)
- Ga in op de actualiteit en voer klassengesprekken over (nieuws)berichten die betrekking hebben op de digitale wereld van de leerlingen in je klas. Gespreksonderwerpen waar je aan kan denken: omgang met (social)media, contact online, digitale balans (offline versus online), gamen, veilig internetgebruik, cyberpesten, cybercriminaliteit, reclame, filterbubbels, nepnieuws, et cetera.

- Breng diepgang in gesprekken aan door doelbewust vragen te stellen. Gebruik hier bijvoorbeeld gesprekskaartjes voor of ons overzicht met coachende en doelgerichte vragen. Daag jezelf uit om je oordeel uit te stellen en vraag oprecht door: “welke contacten heb je online? Welke voordelen heeft dit? Welke risico's zijn er?”

[Vraag hier gratis de gesprekskaartjes aan](#)

Meer weten?

Wil je meer weten over digitale geletterdheid of interactievaardigheden? Neem dan contact op met één van onze Digitalig adviseurs en informeer of Edux jou of jouw team kan ondersteunen.

Bas van den Brand

Adviseur

06 – 29 67 01 49

b.vandenbrand@edux.nl

Bronnenlijst

Abrami, P. C., Bernard, R. M., Borokhovski, E., Waddington, D. I., Wade, C. A., & Persson, T. (2015). Strategies for teaching students to think critically: A meta-analysis. *Review of Educational Research, 85*(2), 275-314.

Gijssel, M., & Van de Sande, E. (2021). Hoeveel taal zit er in digitaal? *JSW, 4*, 18-21.
<https://edux.nl/asset/public/Hoeveel-taal-zit-er-in-digitaal-JSW.pdf>

Murphy, P. K., Firetto, C. M., Wei, L., Li, M., & Croninger, R. M. V. (2016). What REALLY works: Optimizing classroom discussions to promote comprehension and critical-analytic thinking. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences, 3*(1), 27-35.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED571876.pdf>

Ten Dam, G., & Volman, M. (2004). Critical thinking as a citizenship competence: teaching strategies. *Learning and Instruction, 14*, 359-379. http://thaiciviceducation.org/wp-content/uploads/2017/04/34283_151209y.pdf

Van der Sande, E., & de Jong, P. (2022). Ken jij hun online belevingswereld? *Didactief Special, 52*(2), 4-5. <https://newsroom.didactiefonline.nl/uploads/PDF/202211%20Special%20Edux.pdf>